

Jerzy Starościk: ZARYS NAUKI ADMINISTRACJI, PANSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE, Warszawa, 1971, 398 стр.

Пољска правна наука дала је већ низ правних теоретичара управног права који и у Пољској и у иностранству уживају не само углед већ имају и одређени утицај на развој правне науке. Овај утицај посебно се истиче у развоју науке о управи. Данас најугледнији теоретичар Науке о управи у Француској је проф. Жорж Лангрод (Georges Langrod), који потиче из Пољске и у којој је као професор управног права објавио своје дело „Instytucje prawa administracyjnego” (Краков, 1948). С друге стране, велики утицај на развој Науке о управи у социјалистичким земљама врши такође Пољак и то професор Јержи Старошћак (Jerzy Starościk). Пored нiza чланака објављених у пољским и иностраним часописима, и његовог запаженог уџбеника „Prawo administracyjne” који је објавио 1969. године у Варшави, као и монографије „Prawne formy działania administracji” (Варшава 1957 и руски превод Москва 1959), проф. Старошћак је поред утицаја на развој управног права видно допринео и развоју Науке о управи. Његово дело „Elementy nauki administracji” (Warszawa, 1964), запажено је и објављено у Москви 1965. године са предговором Ц. А. Јампољске. У једном свом чланку проф. Старошћак подвлачи да је за правника норма и правно регулисање основ његовог научноистраживачког рада од кога мора поћи али се залаже да правник мора примењивати нове методе у научноистраживачком процесу проучавања појединих правних института и посебно истиче да се у том раду морају имати у виду јединство читавог правног система и повезаност научноистраживачког рада са друштвеним, економским и културним факторима тако да се у научноистраживачком процесу проучавања појединих правних института користе и достигнућа не само правних већ и других друштвених наука: социологије, социјалистичке етике, економике. Што другим речима значи проучавати не само правно регулисање већ и какве су последице тог правног регулисања па с тога проф. Старошћак и истиче да је у таквом истраживању посебно у примени емпиријски односно социолошки метод истраживања. Баш у вези с тим се и у програмима правних факултета у Пољској и јавила тенденција проширивања научноистраживачког хоризонта правника па су с тога у програм уведене као обавезне дисциплине, социологија, Наука о управи и посебни опциони предмети односно посебна предавања која представљају целину монографског карактера. У вези са овим новим тенденцијама се развила у Пољској и Наука о управи која тежи повезивању научноистраживачког рада правника са потребама живота како би се што реалније оценила целисходност теоријских конструкција појединих правних института и критички уочили недостатци ових теоријских конструкција.

У вези са управном делатношћу у Пољској посвећује се посебна пажња тражењу нових форми и метода управне делатности. Стога проф. Старошћак истиче да се поред управноправне делатности управе мора проучавати колико управа може користити у својој делатности договоре или форме блиске договору односно сагласност између грађана и органа упра-

ве као и да ли има могућности да се у управном праву користе неки институти грађанског права и др. Проф. Старошњак истиче да није потребно друштвене односе што више управноправно регулисати тако да се јављају управно-правни односи, јер управноправно регулисање у потпуности не обезбеђује функционисање друштвених института. С тога проф. Старошњак подвлачи да је неопходно да теоретичар права који проучава функционисање државне управе обрати пажњу „не толико на правно регулисање управе, већ и на стил делатности појединих издештава, на питања етике и формирања новог социјалистичког морала у делатности органа државне управе”.

У наведеном делу проф. Старошњак излаже прво о предмету Науке о управи, методу истраживања и даје сажет преглед развоја Науке о управи у капиталистичким и социјалистичким земљама посвећујући посебну пажњу развоју Науке о управи у Пољској (I—III главе). Даље излаже о организацији, делатности и функцијама органа управе (IV). Посвећује пажњу начелима организације управе (V); руководиоцу и организацији његовог рада (VI); статусу службеника и задацима кадровске политике (VII—VIII); методима делатности управе (IX); документацији у раду управе с посебним освртом на бирократизам (X); култури управљања (XI); задацима контроле и инспекције и посебно методу делатности контроле (XII); организацији канцеларијског пословања (XIII). На крају даје свој поглед на перспективе управе (XIV).

У овом делу могу се наћи и библиографски подаци за Науку о управи, посебно о радовима теоретичара у социјалистичким земљама. Штета што писац није више имао у виду југословенску литературу Науке о управи, већ је само у једној примедби поменуо неколико дела југословенских правника (стр. 76).

И ово дело проф. Старошњака, као и остала његова дела, може бити од користи сваком ко проучава и прати развој Науке о управи.

Д. Б. Денковић

Р. Цонсон, Ф. Каст, А. Розенцвејг: СИСТЕМЫ И РУКОВОДСТВО (ТЕОРИЯ СИСТЕМ И РУКОВОДСТВО СИСТЕМАМИ). Издательство „Советское радио”, Москва 1971, 647 стр.

Друго америчко издање ове књиге објављено у Њујорку 1967. преведено је на руски језик 1971. године да би се у СССР-у обогатила литература из области организације управљања. ⁽¹⁾ Посебно у предговору руског издања Гаврилов Ю. В. и Печатников Ю. Т. истичу да се и у свету и у Совјетском Савезу објављују све више дела која са разних гледишта расправљају о проблемима организације и управљања. Теорија система једанас актуелна у свету и све више плени научне и стручне раднике па је разумљиво да је и овај превод објављен у Совјетском Савезу. У предговору овог превода се исправно истиче да основни циљ и особеност ове књиге није излагање конкретних метода и препорука, већ васпитавање читаоца да системски и у целини обухвати проблем руковођења организацијом односно да системски мисли. Руководилац било ког система мора бити способан да оцени ситуацију целовито и предвидети систем за остварење одређеног циља. Он мора знати, где, у каквој ситуацији, када и како применити овај или онај метод. У предговору се даље истиче да се читав свет састоји од узајамних и узајамнодејствујућих система. Указује се такође да се последњих година све више употребљава термин „систем” и „системски прилаз” и да се то појављује и у природним и хуманитарним наукама као